

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 9 oktober 2023)

Nummer
4007

Onderwerp
Gebruik Beaumix bij aanleg RijnlandRoute

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever van de vernieuwing van de Tjalmaweg, onderdeel van de nieuwe RijnlandRoute tussen de N206 bij Katwijk, de N44 bij Leiden en de A4 bij Zoeterwoude. Tijdens de werkzaamheden is 156.000 ton Beaumix gebruikt. Dat gebeurde onder meer bij Valkenburg, om te zorgen voor voldoende gewicht onder het verdiepte en verbrede deel van de weg.^{1 2 3}

Beaumix is een bouwstof die als as overblijft na de verwerking van restafval in afvalcentrales. Voordat dat restafval wordt verbrand, worden zoveel mogelijk metalen, plastic en recyclebare materialen gehaald. Maar in de bouwstof die overblijft kunnen daarvan nog wel kleine hoeveelheden achterblijven.

Het gebruik van Beaumix leidde tot onrust bij de gemeente Katwijk⁴ en onder omwonenden van de weg. Zij vonden in het gebruikte materiaal onder meer batterijen en plastic. Bewonersorganisatie Katwijk Smart Village (KSV) deed een eigen onderzoek en vond in bodemonsters hoge concentraties zware metalen, zoals chrom, cadmium, koper, nikkel, lood en zink. Die concentraties waren veel hoger dan de wet toestaat.^{5 6 7}

Om risico's voor de volksgezondheid en het milieu uit te sluiten heeft de gemeente Katwijk daarom het hoogheemraadschap van Rijnland en de provincie gevraagd maatregelen te nemen. Het lozen van het drainagewater is inmiddels door de provincie stopgezet.

Naar aanleiding van deze toelichting legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor.

¹ <https://www.allesoverkatwijk.nl/nieuws/algemeen/77031/opnieuw-beaumix-bij-tjalmaweg-politiek-schrikt-zich-rot>

² <https://nos.nl/regio/zh-west/artikel/442931-schadelijke-stoffen-gevonden-in-water-onder-nieuwe-provinciale-weg-mogelijk-verband-met-beaumix>

³ <https://rijnlandroute.nl/deelprojecten/n206-tjalmaweg/beaumix/>

⁴ <https://www.infrasite.nl/wegeen/2023/10/05/weer-zorgen-om-mogelijk-schadelijke-bouwstof-na-vernieuwing-tjalmaweg/?adpr=accept>

⁵ <https://www.allesoverkatwijk.nl/nieuws/algemeen/88600/door-beaumix-vervuild-water-onder-tjalmaweg-aangetroffen>

⁶ <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4764595/schadelijke-stoffen-gevonden-in-water-onder-nieuwe-provinciale-weg-mogelijk-verband-met-beaumix>

⁷ https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20231004_65434650?utm_source=google&utm_medium=organic

1. *Hoe verhoudt zich deze brief uit 2022, kenmerk: PZH-2022-812805369 tot de actuele informatie. Gaat u de gemeente Katwijk een nieuwe brief sturen?⁸*

Antwoord

In overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Katwijk wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om in de toekomst het drainagewater verantwoord af te voeren op het oppervlaktewater, dan wel op welke andere wijze het kan worden afgevoerd.

Beaumix is een circulaire bouwstof die vrij toepasbaar is, dat wil zeggen dat deze bouwstof zonder beschermende maatregelen kan worden toegepast. De toegepaste bouwstof is geleverd onder kwaliteitscertificaat en aangevuld met goedkeurende partijkeuringen conform het Besluit bodemkwaliteit. Reductie van CO2 en het verminderen van grondstofgebruik door toepassing van circulaire bouwstoffen passen binnen de ambities van de provincie Zuid-Holland. Vanuit dat belang is de provincie aangesloten bij Duurzaam GWW 2030.

In de brief PZH-2022-812805369 uit 2022 wordt toegelicht waarom het noodzakelijk is gebleken extra Beaumix toe te passen binnen de folieconstructie van de verdiepte ligging. Dit was nodig om een veilige en stabiele evenwichtsconstructie van de verdiepte ligging te realiseren. Beaumix is geschikt als aanvulling op de folieconstructie op basis van de civieltechnische eigenschappen, volumegegewicht en sterkte. Deze situatie is niet gewijzigd.

Voldoen aan de normen uit de Kaderrichtlijn Water is een uitdaging waarmee meer overheden worden geconfronteerd. Wij hebben de implicaties hiervan onvoldoende onderkend bij het uitwerken van de plannen.

Er is geen aanleiding de gemeente een nieuwe brief te sturen.

2. *Is het juist dat op de locatie vliegveld Valkenburg een berg Beaumix ligt, dat een gevaar kan vormen voor de bodem en het grondwater? Zo ja, welke maatregelen gaat u treffen?*

Antwoord

Er ligt circa 400m3 Beaumix in het depot op voormalig vliegveld Valkenburg. Deze Beaumix wordt uiterlijk in december 2023 afgevoerd. Het tijdelijk opslaan van Beaumix past binnen bestaande wet- en regelgeving en vormt geen risico voor de omgeving (mens en milieu). Derhalve worden geen extra maatregelen genomen.

3. *Klopt het dat voor op- en afritten van de nieuwe RijnlandRoute ook Beaumix is gebruikt en is het mogelijk op andere delen van de RijnlandRoute of andere provinciale projecten gebruikt? Zo ja, welke maatregelen gaat u treffen?*

Antwoord

In de definitieve situatie is Beaumix – buiten de verdiepte ligging – toegepast bij de op- en afrit aan de noordzijde van Valkenburg Oost richting de rotonde en onder het zgn. 'brandweerp pad' (verbindingsweg tussen Torenvlietslaan en Hoofdstraat) .

⁸ <https://www.zuid-holland.nl/politiek-bestuur/bestuur-zh/qedeputeerde-staten/besluiten/besluit/gs-brief-aan-gemeente-katwijk-n206-ir-q-tjalmaweq-toepassing-extra-beaumix>

Beaumix is niet toegepast bij de A4-N434-A44 of bij andere projecten van de provincie Zuid-Holland. Het kan zijn dat Beaumix – of soortgelijke circulaire bouwstoffen – wordt toegepast bij projecten van andere opdrachtgevers. Op dit moment ontbreekt een meldplicht voor het toepassen van dit type bouwstof en is er dus ook geen actueel overzicht beschikbaar. De provincie is, samen met de gemeente Rotterdam en de DCMR, in gesprek met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Er wordt ingezet op korte termijn verbeteringen (zoals een meldplicht voor toepassen van bouwstoffen) en lange termijn oplossingen (zoals een verbeterde accreditatie en een onderzoeksprogramma).

Beaumix voldoet nu aan alle wettelijke eisen. Beaumix is een circulaire bouwstof die vrij toepasbaar is, dat wil zeggen dat deze bouwstof zonder beschermende maatregelen kan worden toegepast. De toegepaste bouwstof is geleverd onder kwaliteitscertificaat en aangevuld met goedkeurende partijkeuringen conform het Besluit bodemkwaliteit. Reductie van CO2 en het verminderen van grondstofgebruik door toepassing van circulaire bouwstoffen passen binnen de ambities van de provincie Zuid-Holland. Deze ambities zijn vertaald in de inkoop- en aanbestedingsregels van de provincie.

4. *Welke maatregelen worden er door het college genomen in de toekomst het drainagewater verantwoord af te voeren op het oppervlaktewater, dan wel op welke andere wijze dit af te voeren?*

Antwoord

Op het moment dat de provincie is geïnformeerd over de gemeten waarden, heeft zij direct de noodzakelijke stappen gezet om beheerst over te gaan tot het afsluiten van de drainage. Sinds juli 2023 komt er geen drainagewater meer in het oppervlaktewater. Op dit moment onderzoekt de provincie samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Katwijk mogelijke oplossingen.

Het water dat anders via de drainagebuizen zou worden afgevoerd, wordt nu tijdelijk opgeslagen in de verdiepte ligging van de Tjalmaweg. Het waterpeil in de verdiepte ligging wordt gemonitord. Om te voorkomen dat dit waterpeil te hoog wordt, en schade aan de weg veroorzaakt, wordt sinds 23 oktober water uit de verdiepte ligging afgevoerd naar een verwerkingsbedrijf. Dit vindt plaats zolang als het nodig is om het waterpeil in de verdiepte ligging op een veilig niveau te houden. De duur van de maatregel is ook afhankelijk van de weersomstandigheden. Wij gaan hiermee door totdat een permanente oplossing beschikbaar is en sluiten daarmee elk risico uit.

Zodra meer bekend is over de te nemen (permanente) maatregelen, zullen wij u hierover informeren.

5. *Op welke wijze neemt het college de verantwoordelijkheid over het water in de pompkelder?*⁹

Antwoord

Het College heeft verantwoordelijkheid genomen door op het moment dat de provincie is geïnformeerd over de gemeten waarden (begin juli 2023), direct de noodzakelijke stappen te zetten om beheerst over te gaan tot het afsluiten van de drainage. Sinds juli 2023 komt er geen drainagewater meer in het oppervlaktewater.

Het water dat anders via de drainagebuizen zou worden afgevoerd, wordt nu opgeslagen in de verdiepte ligging van de Tjalmaweg. Om te voorkomen dat dit waterpeil te hoog wordt, wordt sinds 23 oktober water uit de verdiepte ligging afgevoerd naar een verwerkingsbedrijf. Dit vindt plaats zolang als het nodig is om het waterpeil in de verdiepte ligging op een veilig niveau te houden. De duur van de maatregel is ook afhankelijk van de weersomstandigheden. Wij gaan hiermee door totdat een permanente oplossing beschikbaar is en sluiten daarmee elk risico uit.

⁹ <https://rijnlandroute.nl/resultaten-eerste-meting-waterkwaliteit-n206-ir-q-tjalmaweg-bekend/>

Op dit moment onderzoekt de provincie samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Katwijk mogelijke oplossingen voor de langere termijn.

6. *Welke overige maatregelen worden door het college getroffen om de vervuiling aan te pakken en in de toekomst te voorkomen?*

Antwoord

We voorzien in maatregelen ter voorkoming van risico's bij afvoer van het drainagewater. Ter borging hiervan zal een aanvullend monitoringssysteem onderdeel zijn van de afspraken over oplossingsmaatregelen.

7. *Hoe beoordelen GS het gevaar voor de (volks)gezondheid van mens en dier van de aanwezigheid van deze stoffen in het milieu?*

Antwoord

Het water dat anders via de drainagebuizen zou worden afgevoerd, wordt nu opgeslagen in de verdiepte ligging van de Tjalmaweg. De afvoer van drainagewater naar het oppervlaktewater is sinds juli van dit jaar stopgezet. Sinds 23 oktober water uit de verdiepte ligging afgevoerd naar een verwerkingsbedrijf. Dit vindt plaats zolang als het nodig is om het waterpeil in de verdiepte ligging op een veilig niveau te houden. De duur van de maatregel is ook afhankelijk van de weersomstandigheden. Wij gaan hiermee door totdat een permanente oplossing beschikbaar is en sluiten daarmee elk risico uit.

8. *De provincie gaat zelf onderzoek doen naar de mate van vervuiling van de aanwezige Beaumix. Kunnen Provinciale Staten worden de uitkomsten van dit onderzoek ontvangen?¹⁰*

Antwoord

Ja, zodra de oplossing voor het huidige vraagstuk bekend is, worden Provinciale Staten geïnformeerd.

De noot nr. 10 in de vraag verwijst naar de onderzoeken die zijn uitgevoerd in 2021. Deze rapportages zijn aan Provinciale Staten aangeboden. Zie hiervoor PZH-2021-779583495 voor het ketenonderzoek (audit) en PZH-2021-778571604 voor het onderzoek, uitgevoerd door het bevoegd gezag, naar de Beaumix zelf.

9. *Zijn GS voornemens bij provinciale projecten waar de provincie voor verantwoordelijk is, geen gebruik meer te maken van Beaumix? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee. Beaumix is een circulaire bouwstof die vrij toepasbaar is, dat wil zeggen dat deze bouwstof zonder beschermende maatregelen kan worden toegepast. De bouwstof is geleverd onder kwaliteitscertificaat en aangevuld met goedkeurende partijkeuringen conform het Besluit bodemkwaliteit.

Reductie van CO₂ en het verminderen van grondstofgebruik door toepassing van circulaire bouwstoffen passen binnen de ambities van de provincie Zuid-Holland. Vanuit dat belang is de provincie aangesloten bij Duurzaam GWW 2030.

De provincie ziet wel ruimte voor verbetering van de normering en toepassing van circulaire bouwstoffen, om onduidelijkheid over toepassing en (toekomstig) milieueffect weg te nemen.

¹⁰ <https://www.odwh.nl/actuele-dossiers/n206-beaumix/>

Door voormalig staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, de heer van Weyenberg, is de toezegging gedaan om met de sector in gesprek te gaan om de aanwezigheid van batterijen en andere zware metalen in bodemas terug te dringen. Hij gaf daarbij ook aan dat hij het toegestane percentage voor los metallisch ijzer wil verlagen van 3 naar 1%. Bij een verlaging van aanwezigheid van los metallisch ijzer (inclusief batterijen) naar maximaal 1% voldoet de toegepaste Beaumix nog steeds aan deze strengere norm, zo blijkt uit de onderzoeken.

De provincie is samen met de gemeente Rotterdam en de DCMR in gesprek met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Er wordt ingezet op korte termijn verbeteringen (zoals een meldplicht voor toepassen van bouwstoffen) en lange termijn oplossingen (zoals een verbeterde accreditatie en een onderzoeksprogramma). Wij onderschrijven daarbij ook de inzet van de gemeente Katwijk om te komen tot een verbeterde normering.

Verder zijn wij van mening dat er ook nog winst te halen is met betere informatie en educatie, bijvoorbeeld om te voorkomen dat er nog batterijen bij het huisvuil worden gegooid.

Geen afval is echter een illusie. En daarmee blijven bodemassen (het restproduct uit de afvalenergiecentrale dat de basis vormt voor Beaumix en vergelijkbare producten) bestaan en daar moeten we als Nederland een goede oplossing voor vinden.

10. *Net als bij de situatie van Chemours blijkt ook in deze situatie met de Beaumix dat de normen vaak te laag zijn en later blijkt dat dit veel milieu- en gezondheidsschade oplevert voor mens en dier. Is het college bereid om het Rijk te vragen de normering van ZSS stoffen extra onder de loep te nemen en waar nodig aan te scherpen?*¹¹

Antwoord

Gedeputeerden Zevenbergen en Stolk hebben afgelopen zomer in de Tweede Kamer en in Brussel aandacht gevraagd voor strengere normering van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).

Beaumix is op zichzelf geen ZZS. Beaumix is een circulaire bouwstof die vrij toepasbaar is, dat wil zeggen zonder beschermende maatregelen kan worden gebruikt. De bouwstof is geleverd onder kwaliteitscertificaat en aangevuld met goedkeurende partijkeuringen conform het Besluit bodemkwaliteit.

Zoals eerder is geantwoord onderzoekt de provincie Zuid-Holland, samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Katwijk de beste oplossing voor de ontstane situatie.

11. *Wat zijn de kosten die de provincie moet maken in relatie tot de beaumixvervuiling?*

Antwoord

De kosten van de oplossingsmaatregelen voor het drainagewater (tijdelijk en definitief) zijn nog niet bekend.

¹¹ <https://www.allesoverkatwijk.nl/nieuws/algemeen/88605/zorgen-over-normeringen-blijven-na-aantreffen-vervuild-water>

